

Савич Анна

студентка ОС «магістр»

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Міняйло Вікторія

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

Savych Anna

student of educational degree "master"

Kyiv National University of Trade and Economics

Kyiv, Ukraine

Minailo Viktoriia

PhD (Economics), Docent

Associate Professor of the Department of Financial Analysis and Audit

Kyiv National University of Trade and Economics

Kyiv, Ukraine

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ У СФЕРІ АУДИТУ AUDIT COMPETITIVENESS

Сфера аудиту на даний час є дуже затребуваною, адже аудиту, як процесу, потребують не тільки підприємства, а й їхні керівники, кінцеві власники, зовнішні користувачі в контексті результату аудиту. Здавалося б, що на фоні такого попиту, сфера аудиту повинна бути стійкою та конкурентоспроможною. Проте, на даному етапі важко говорити саме про глобальну конкурентоспроможність, адже період існування аудиту в Україні є невеликим, і тому, щоб здійснювати конкуренцію на міжнародному ринку український аудит повинен принаймні здобути визнання на власній території, а також здобути довіру клієнтів (замовників аудиту), щоб послуги аудиту були не лише нав'язаною необхідністю, а й розглядались в контексті певних порад. Якщо ж говорити про внутрішній аспект конкурентоспроможності у сфері аудиту, а саме про конкуренцію серед аудиторських фірм, то слід зазначити, що згідно даних Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності [1] на даний момент налічується 851 аудиторська фірма по всій Україні. Здавалось би, що при такій кількості аудиторських фірм рівень конкуренції повинен бути на високому рівні. Проте, якщо розглянути ці дані детальніше (графік 1), то можна дійти висновку, що більше половини цих фірм мають від 1-го до 5-и аудиторів на фірмі. Відповідно до цього, можна припустити, що такі фірми створені лише для надання послуг, наприклад, в межах свого місця розташування (міста, району), або надання послуг для конкретно визначеного підприємства. Іншим словами, можна сказати, що такі фірми можуть бути спеціально створеними для надання конкретних послуг конкретно визначеному колу підприємств.

Рисунок 1. Співвідношення кількості наявних аудиторських фірм та аудиторів станом на 31.12.2020 р.

На сьогоднішній день процес проведення аудиту керується двома стандартами: міжнародними та національними. Відповідно до цього, умовно аудиторські підприємства можна поділити на два види: ті, які при наданні аудиторських послуг переважно керуються міжнародним стандартами та ті, які надають перевагу національним. До перших беззаперечно можна віднести українські представництва світових лідерів у сфері аудиту та консалтингу – компанії «великої четвірки» - Deloitte&Touche, Ernst&Young, KPMG, PriceWaterhouseCoopers. Дані компанії є лідерами у галузі аудиту вже багато років, і саме тому експерти зазначають, що «велика четвірка» вже повністю поділила український ринок аудиту, і саме зараз навіть конкуренція між ними є менш гострою, ніж була раніше.

Проте, дане становище цих компаній згодом може кардинально змінитись, а саме: «велика четвірка» може перетворитись у «велику трійку». Дане твердження пов'язане зі скандалом, який утворився навколо Ernst&Young, а саме те, що при аудиті німецького постачальника фінансових послуг Wirecard аудиторська компанія недорахувалась 1,9 млрд євро, що становить четверту частину балансу компанії. Цікавим фактом є те, що дана аудиторська фірма декілька років підряд проводила аудит даної компанії, і кожного року вона підтверджувала баланс на звітну дату. Як же ж зазначає керівництво Wirecard – вони спеціально проводили махінації з рахунками, щоб підвищити капіталізацію компанії [2]. З огляду на це, можна зробити висновок, що Ernst&Young певним чином знала про дані махінації, проте з року в рік надавала позитивні висновки. Дана історія беззаперечно матиме суттєвий вплив на репутацію аудиторської фірми. Якщо ж підозри щодо їхньої недобросовісності підтвердяться, Ernst&Young можуть позбавити права відноситись до «великої четвірки».

Якщо ж говорити про вітчизняні аудиторські фірми, то можна значити, що між ними зараз спостерігається досить висока конкуренція не тільки у сфері аудиту, а й щодо надання інших не аудиторських, супутніх послуг. Як раніше було зазначено, компаніями «великої четвірки» вже було поділено український ринок аудиту, проте, на наш думку це твердження можна застосовувати саме до великих, суспільних та значимих підприємств (наприклад Приватбанк, Укрзалізниця, Укргазбанк, Укртелеком тощо) або ж до підприємств, які до свого бюджету закладають необхідну суму коштів саме для проведення аудиту однією з компаній «великої четвірки». Вітчизняні ж компанії, у свою чергу борються за право проводити аудит між іншими, «не розподіленими» підприємствами. Ця боротьба може супроводжуватись також певними схемами «розподілу». Зокрема, вітчизняні аудиторські фірми, які мають у своєму штаті від десяти аудиторів і більше, можуть домовлятися між собою щодо того яким підприємствам вони будуть проводити аудит. В переважній більшості це стосується підприємств, які є великими або суспільно значимими.

Конкуренція підштовхує аудиторські фірми до підвищення якості послуг, впровадження інновацій та нових шляхів до ведення бізнесу. Саме тому, аудиторські фірми продовжують підвищувати свої професійні навички для того, щоб пропонуючи свої послуги новим підприємствам мати вигляд справжніх професіоналів та знавцями своєї справи. Крім цього, наявність у фірмі висококваліфікованих спеціалістів, а якщо ще й із західним досвідом роботи є суттєвим козирем при залученні клієнтів. Проте, одним із значущих аргументів при залученні нових клієнтів залишається бренд компанії, який викликає довіру у всьому світі.

Перелік використаних джерел:

1. Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Аудиторська палата України. URL: <https://www.apu.com.ua/2018/10/01/реєстр-аудиторів-та-суб'єктів-аудитор/>
2. Wirecard. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Wirecard>